

Remissvar: Palett för ett stärkt civilsamhälle (SOU2016:13)

Allmänt

I februari 2016 överlämnades utredningen ”En palett för ett stärkt civilsamhälle” till regeringen. Utredningen har på ett förtjänstfullt sätt gått igenom ett stort antal hinder för det civilsamhället och lägger förslag till förändringar som skulle, om de genomförs, förbättra förutsättningarna för civilsamhället. Scouterna ger i detta remissvar kommentarer till flera av de förslag som utredningen lägger, kommentarerna är ordnade efter kapitelindelningen i utredningen.

Finansiering och spel

Finansieringen av civilsamhället är grundläggande för vår verksamhet. I 1100 scoutkårer över hela Sverige får fler än 65 700 barn, unga och vuxna uppleva scoutverksamhet som utvecklar individen och gruppen, skapar gemenskap och erbjuder en trygg och spännande fritid. Under 2015 blev vi ännu fler scouter, vi växte med en hel patrull, varje dag, hela 2015. Tillsammans växte vi med nästan 2300 scouter och vi kommer att fortsätta nå ännu fler barn och unga. Utan stabila finansieringskällor blir verksamheten lidande och en grundförutsättning för att kunna fortsätta utveckla och växa verksamheten är en långsiktig och oberoende finansiering. Därför är det viktigt att överskottet från spel och lotterier i framtiden får möjlighet att växa och fortsätta bidra som en viktig finansieringskälla för hela civilsamhället.

Finansieringen från spel och lotterier kan komma att tryggas om förslagen från den pågående spellicensutredningen, och sedan omregleringen, av den svenska spelmarknaden landar rätt.

Omregleringen är ett gyllene tillfälle att ge goda möjligheter för rikslotterierna och bingo att möta konkurrensen från spelaktörer och därigenom fortsatt kunna generera substantiella lotteriöverskott till civilsamhället. Tillsammans genererade rikslotterier och bingo* under 2015 cirka 1,6 miljarder kronor till det svenska föreningslivet och ideella organisationer. För Scouterna har de ekonomiska bidragen från lotteriöverskott under åren givit ca 50 miljoner kronor. Det här stödet skiljer sig från statsbidrag som under vissa perioder förändras snabbt och ibland öronmärks.

Scouterna stödjer det förslag som företrädare för de sex största rikslotterierna* och bingo har enats om:

- **Ge enbart tillstånd att bedriva traditionella lotterier – skraplotterier, nummerlotterier, prenumerationslotterier och bingo – till allmännyttiga ideella organisationer.** Mot bakgrund av den digitalisering som pågår i samhället bör tillstånden inte begränsas till den fysiska marknaden utan även omfatta traditionella lotterier on-line.
- **Skattebefria intäkterna, under förutsättning att hela överskottet går till allmännyttig ideell verksamhet.** Spel vars överskott går till allmännyttiga ändamål bör vara skattebefriade även på den öppna konkurrensutsatta licensmarknaden. Om aktörer som har som ambition att ge motsvarande 20 procent av omsättningen till allmännyttiga ändamål även ska betala en skatt på 15-20 procent av spelnettot (efter utbetalda vinster) uppstår en form av dubbelbeskattning. Det är inte rimligt.
- **Ge alla aktörer möjlighet till produktutveckling.** Det bör inte regleras hur stor andel av omsättningen som går till kostnader, inklusive licens- eller serviceavgifter. Däremot ska det öppna redovisas i tillståndet vilken procentandel som går till licensavgifter.

- **Stärk konsumentskyddet genom krav på spelansvar och marknadsföring.** Kraven ska vara hårdare där risken för spelproblem är hög. En framtida branschorganisation ska enas om riktlinjer för spelansvar och marknadsföring. Överträdelser ska rapporteras till den framtida spelmyndigheten som ansvarar för tillsyn av aktörerna.

Finansieringen av civilsamhället är grundläggande för alla de förslag som utredaren för ett stärkt civilsamhälle har presenterat. Utan långsiktiga finansieringskällor blir hela verksamheten inom ideell sektor lidande. Därför är det viktigt att överskottet från spel och lotterier i framtiden får möjlighet att växa och fortsätta bidra som en viktig finansieringskälla för civilsamhället.

* Folkspel, Novamedia Sverige AB, Kombispiel, Idrottens spel, Miljonlotteriet och Svebico.

Kapitel 4 Förslag för att värna och stärka det civila samhällets roll i demokratin och samhället

Det civila samhället har enligt utredningens direktiv flera viktiga roller i demokratin, t.ex. som självständig röstbärare, opinionsbildare och demokratiskola. En del i politiken för det civila samhället är också principen om mångfald, som bl.a. understryker att det civila samhället bör avspegla och omfatta människor från olika delar av befolkningen. I syfte att stärka det civila samhällets roll i demokratin fick utredningen i april 2015 ett utökat uppdrag att föreslå hur det civila samhällets villkor kan stärkas så att dess roll i demokratin kan värnas och utvecklas.

Kapitel 4.1.4 se kapitel 8.1.1

Kapitel 4.1.5 Vikten av strukturer för dialog och inflytande

Utredningen konstaterar att det finns utvecklade dialogplattformar för dialog och samråd mellan civilsamhället och företrädare för Regeringen och Regeringskansliet på nationell nivå. Utredningen anser att dialogplattformar på lokal och regional nivå har ökat under senare år.

Utredningen gör bedömningen att den politiska ledningen bör delta inom ramen för befintlig struktur genom dialog med det civila samhället på nationell nivå. Fortlöpande uppföljning av de åtgärder som parterna gör i samband med dialogen bör fortsatt säkerställas. Överenskommelseprocesser och andra modeller för strukturerade samtal bör användas för samverkan med det civila samhällets organisationer lokalt och regionalt. I de pågående eller planerade dialog- och överenskommelseprocesserna bör kommuner och landsting också överväga att bjuda in nätverk och andra delar av civilsamhället som inte har en formaliserad juridisk form.

Kommentar från Scouterna

Scouterna stödjer detta förslag och kan inte nog poängtera vikten av det civila samhällets betydelse då det gäller att fungera som en "demokratiskola" för barn och unga. I Scouterna får många sin första upplevelse av demokrati, skriver sin första motion och röstar på det de brinner för på den lokala scoutkårens stämma. Även i den lilla gruppen, patrullen, hålls årsmöten och varje enskild medlem har möjlighet att påverka verksamhetens olika delar.

I Scouterna arbetar vi sedan flera år aktivt med att bredda vår medlemsbas och nå de barn och unga som står långt från föreningsliv, organiserad fritid och friluftsliv. Detta medvetna arbete är viktigt för hela civilsamhället och fortsatta satsningar behövs för att etablera ett civilsamhälle som speglar hela Sveriges befolkning.

Scouterna stödjer också de utvecklade formerna för dialog och samråd. Det är viktigt att den politiska ledningen deltar och nyttjar de befintliga formella strukturerna samt att alla olika delar av civilsamhället kommer till tals.

Kapitel 4.2.1 se kapitel 8.1.2, **Kapitel 4.1.4** se kapitel 8.1.1

Kapitel 5. Förslag för att underlätta civilsamhällets verksamhet

Utredningen tar i detta kapitel upp möjligheterna till att underlätta för det civila samhällets organisationer att bedriva sina verksamheter. Av utredningens direktiv framgår att det på flera områden kan finnas hinder för den verksamhet som bedrivs inom civilsamhället och utredningen har därför identifierat regelverk och tillämpningar som utgör sådana hinder.

Kapitel 5.1.1. Samhällets bristande tilltro till och förståelse för civilsamhället

För att undanröja den osäkerhet och den brist på tillit som är förenad med att den ideella föreningen är en oreglerad associationsform har utredningen prövat möjligheten att införa en lag om ideella föreningar alternativt en lagreglerad frivillig registrering av ideella föreningar. Utredningen gör emellertid bedömningen att det inte bör införas en lag om ideella föreningar och heller inte en lagreglerad frivillig registrering av ideella föreningar.

Kommentar från Scouterna

Scouterna ser allvarligt på det faktum att det råder brist på tilltro och förtroende för det civila samhällets organisationer från offentlig sektor och att civilsamhället upplever en ökande kontroll och styrning. Kunskapen om civilsamhället behövs ökas för att på så sätt öka tilltron. Scouterna stödjer utredningens förslag om att det inte bör införas någon särskild lag eller register om ideella föreningar då detta riskerar att skapa en onödigt byråkrati och motverka den "frivillighet" som kännetecknar sektorn.

Kapitel 5.1.3 Hänsyn tas inte till det civila samhällets särart (se även kapitel 8.1.7)

Bristande förståelse för civilsamhällets organisationer medför okunskap om gränsdragningar mellan ideella organisationer, företag och myndigheter – deras respektive roller och ansvarsområden i samhället. En svårigheterna är att ideella sektorn präglas av mångfald vad gäller verksamhetens innehåll, arbetsformer, organisationernas storlek, m.m. samt att avsaknaden av statistik försvårar möjligheterna att ge en fullständig och kvalitetssäkrad bild av den ideella sektorn. Utredningen föreslår därför att det införs ett krav i kommittéförordningen på att om förslagen i ett betänkande har betydelse för villkoren för det civila samhällets organisationer ska konsekvenserna i det avseendet redovisas i betänkandet.

Kommentar från Scouterna

Scouterna menar att det civila samhällets särart behöver tydliggöras och säkerställas. Vi ställer oss bakom utredningens förslag att krävet om en regelförändring i kommittéförordningen som innebär att konsekvenser för det civila samhällets organisationer ska utredas när så är påkallat. Detta är särskilt viktigt eftersom mångfalden inom den ideella sektorn är mycket stor och statistik saknas som ger en samlad bild. Konsekvenserna av ogenomtänkta förslag kan slå mycket hårt mot de ideella organisationerna. Frågan om konsekvensutredningar och bristen på statistik aktualiserar också behovet av mer forskning om det civila samhällets aktörer och dess bidrag till samhället.

Kapitel 5.1.2 se kapitel 8.1.6, **Kapitel 5.1.4.** se kapitel 8.1.9, **Kapitel 5.2.2** se kapitel 8.1.11, **Kapitel 5.2.3** se kapitel 8.1.12

Kapitel 5.2.4 Regelverket kring resegaranti

Utredningen menar att frågan om ideella föreningars skyldighet att i vissa fall ställa säkerhet enligt resegarantilagen vid anordnande av resor för de egna medlemmarna bör behandlas inom ramen för pågående utredning om införandet av paketresedirektivet och översyn av resegarantilagen. Konsekvenserna för det civila samhällets organisationer av förändringar som föreslås bör noggrant analyseras av den utredningen. Resegarantilagen bör utformas så att kraven inte leder till onödiga merkostnader och administration för föreningar som ordnar verksamhet i form av resor för sina medlemmar.

Kommentar från Scouterna

Vi anser att det är helt felaktigt att betrakta Scouterna som en kommersiell paketresearrangör. Vi har medlemmar, inte kunder. Vi möjliggör utbytesresor till självkostnadspris för våra medlemmar som själva är aktiva i utformandet av resan, det är alltså medlemmarna själva som på ideella timmar sätter ihop sin egen resa. Det handlar därför inte alls om en "charterresa" man köper på den fria marknaden. Scouterna är en ideell icke vinstdrivande organisation med mycket små marginaler. Det är väldigt olyckligt att Kammarkollegiet tidvis bedömt Scouterna utefter de krav som gäller för kommersiella bolag. Scouterna stödjer således utredningens slutsats att det är av största vikt att konsekvenserna för det civila samhällets organisationer analyseras ordentligt i Paketreseutredningen och att Resegarantilagen utformas så att kraven inte leder till onödiga merkostnader och administration då våra medlemmar arrangerar resor tillsammans.

Kapitel 5.2.7 Deltagande i mottagande av asylsökande

Utredningen menar att regeringen bör överväga åtgärder som underlättar för det civila samhällets organisationer att långsiktigt bidra till verksamheter som gör tiden i väntan på beslut om uppehållstillstånd meningsfull och förbättrar möjligheten till en snabbare etablering i samhället, t.ex. svenskundervisning och sociala mötesplatser.

Kommentar från Scouterna

Scouterna har idag verksamhet som vänder sig till såväl nya svenskar som asylsökande. Scoutaktiviteter är ett bra och enkelt sätt att umgås och många barn, unga och vuxna knyter enkelt nya kontakter och möter nya kompisar. Med enkla metoder kan vi på ett lustfyllt sätt lära ut det svenska språket, kulturen eller om den svenska naturen, allemansrätten m.m. Scouterna anser därför att samhället bör ge ett ökat stöd i form av en särskilt riktad insats till organisationer som vill utveckla denna form av verksamhet.

Kapitel 5.2.10 Fortifikationsverkets markupplåtelse

Scouterna kan konstatera att de flesta markägare ställer sig positiva till att, utan avgift, upplåta mark för friluftrelaterade arrangemang som går utöver allemansrätten, då våra medlemsorganisationer frågar om detta. Att då statens egen myndighet i form av Fortifikationsförvaltningen genom förordning (1993:527) om förvaltning av statliga fastigheter m.m. känner sig tvingade att ta ut en avgift för att ideella organisationer skall beredas tillträde till den mark vi gemensamt äger menar Scouterna är fel.

Utredningen föreslår att en översyn görs av bestämmelserna om förordningen om förvaltning av statliga fastigheter, i syfte att undanta det civila samhället för kostnader förknippade med korttidsupplåtelse av fastigheter.

Fortifikationsverket har enligt utredningen en intäkt om 690 000 kronor per år för korttidsupplåtelse varav ca. hälften kommer från civilsamhällets aktörer. Samtidigt menar Fortifikationsverket att myndighetens kostnader för åtgärder inför, under och efter en korttidsupplåtelse är i samma nivå som intäkten, eller högre. Eftersom Fortifikationsverket troligen inte har någon kostnad för marken är den avgift som civilsamhället betalar endast en marginalkostnad för den omfattande handläggning som krävs enligt Fortifikationsverket. En aspekt som inte nämns i utredningen är att det för en orienteringstävling kan behöva skrivas avtal om flera fastigheter som ligger invid varandra, ett avtal för varje fastighet och detta blir både omfattande och dyrt för den enskilda föreningen.

Kommentar från Scouterna

Förslaget att tillsätta en utredning som ser över Fortifikationsverkets förordning i syfte att införa ett undantag i bestämmelsen som möjliggör att avgift inte tas ut för korttidsupplåtelse till allmännyttiga ideella organisationer anser Scouterna är positivt. Detta skulle underlätta för oss att bedriva verksamhet.

Scouterna menar att det är en ansevärd skillnad på den eventuella skada som scoutarrangemang kan åstadkomma jämfört med den skada som försvarets bandvagnar åstadkommer vid motsvarande korttidsuthyrning. Därför borde ett enklare förfarande vid korttidsuthyrning till scoutkårer i Scouterna kunna aktualiseras.

Kapitel 5.2.11 Verksamhet i nationalparker

Utredningen refererar till Naturvårdsverkets regleringsbrev för 2012 i vilket det ingick ett uppdrag att se över föreskrifterna för landets nationalparker. Uppdraget redovisades i juni 2014. Målet med översynen var enligt uppdraget att ta bort onödiga begränsningar för kommersiell verksamhet och friluftsliv samtidigt som syftet med inrättandet av nationalparken skulle värnas.

Ett resultat av översynen är att Naturvårdsverket har tagit bort förbudet mot kommersiell verksamhet i sju nationalparker. Förbudet har i de flesta fall ersatts med tillstånds- eller samrådspåikt för all organiserad verksamhet med viss omfattning, oberoende av om den är av kommersiell eller ideell art. I de flesta fall har också en tillståndsåikt för idrottstävlingar och idrottsarrangemang införts.

Utredningen ser inte behov av förslag om ändring i föreskrifterna. Utredningen noterar dock att detta är ett exempel på ett sammanhang där civilsamhällets organisationer, som icke kommersiell aktör, gynnades av det tidigare gällande regelverket. Genom att det, i det nya regelverket, inte görs någon åtskillnad mellan civilsamhällets organisationer och kommersiella aktörer tillkommer tillståndsåikt för vissa typer av arrangemang som organisationerna tidigare kunnat genomföra utan föregående myndighetskontakt. Utredningen menar att det är angeläget att en praxis utvecklas där hänsyn tas till att de organisationer, t.ex. friluftorganisationer och miljöorganisationer, som har som ändamål att skydda och värna naturen och kan antas vara mycket aktsamma om densamma vid sina arrangemang. Detta bör beaktas vid prövning av tillstånd att genomföra arrangemang.

Kommentar från Scouterna

Scouterna menar att den förändring som genomförts när det gäller tillståndsåikt för ideella organisationer att genomföra verksamhet i nationalparker är ytterligare ett exempel på när ideella organisationer och kommersiella aktörer likställs av myndigheter. Genom att gradvis försämra och försävara för det civila samhället genom tillstånd som skall sökas av ideellt engagerade ledare/personer kommer intresset för att skapa arrangemang i nationalparker att minska. Det kan ses som en liten marginell förändring, men sammantaget ser Scouterna att detta är en del av den glidande försämringen där civilsamhället bit för bit får det allt svårare att genomföra sin verksamhet. Scouterna har inte kännedom om något fall när ideella organisationer misskött sig och där ett förfarande med tillstånds- och samrådspåikt skulle kunna förbättra en sådan situation. Scouterna hade förväntat sig att utredningen kommit med förslag hur de ideella organisationernas aktiviteter skulle kunna gynnas även i nationalparker.

Kapitel 5.3.4 Civilsamhället efterfrågar lokaler till låg kostnad

Scouterna

Utredningen gör bedömningen att kommunerna bör stödja civilsamhällets verksamhet genom att utnyttja befintligt utrymme i regelverket att subventionera lokalhyra. Kommunerna bör också stödja civilsamhällets verksamhet genom att beakta civilsamhällets lokalbehov i arbetet med samhällsplanering.

Kommentar från Scouterna

Scouterna delar utredningens bedömning och vill i sammanhanget påpeka att lokalfrågan ofta är ett bekymmer för nystartade scoutkårer likväl som för etablerade scoutkårer som plötsligt blir av med sina lokaler. Ibland sker det pga nybebyggelse och i de fallen finns sällan en ersättningslokal, det tycker vi är mycket märkligt eftersom man redan i stadsplaneringen bör tänka på, och gynna, ett riket föreningsliv. Det faktum att Stockholms stad har lämnat in ett ärende till skatterättsnämnden om att få debitera moms för båtklubbars arrende av stadens mark som upplåts till båtuppställning är oroväckande. Vi vet inte utgången ännu, men om Stockholms stad får rätt innebär det en öppning att ta ut moms på annat arrende till ideella organisationer.

Billiga lokaler omfattar självklart även båtplatser för att kunna utöva båtlivet. Båtklubbarna är en viktig motpol till de kommersiella marinorna och håller ner priserna för båtplatser. Internationellt, där traditionen är annorlunda och det är ovanligt med ideella hamnar är priserna för båtplatser mångdubbelt högre än i Sverige.

Kapitel 5.3.5 Synpunkter på bidragsgivningen

Utredningen menar att kommuner och landsting bör utforma sin bidragsgivning till civilsamhället på ett sådant sätt att de utnyttjar de möjligheter som finns. Utredningen nämner ett problem som framförts vid utredningens besök i olika delar av landet, nämligen att idrottsorganisationer många gånger används som ”mall” för kommunernas hantering av bidrag, vilket drabbar andra organisationer.

Kommentar från Scouterna

Idrottsrörelsen har, i nästan alla aspekter, ett ointagligt försprång avseende sin finansiering. Kommuner och landsting bör utforma sin bidragsgivning så att den passar och inte missgynnar civilsamhällets organisationer.

Kapitel 6 Förslag för att förbättra civilsamhällets möjligheter att delta i offentlig upphandling

Utredningen har även haft i uppdrag att undersöka möjligheterna till att underlätta för det civila samhällets organisationer att delta i offentliga upphandlingar. Utredningen ska enligt direktiven lämna förslag till hur organisationernas möjligheter att delta i offentlig upphandling kan förbättras. Utgångspunkten är en situation där civilsamhället idag inte kan delta på lika villkor som kommersiella aktörer i offentlig upphandling, och att deras särart inte tas tillvara i tillräcklig utsträckning. I utredningens uppdrag ingår också att beskriva dessa svårigheter och de fördelar som organisationerna kan bidra med, liksom att beskriva några internationella exempel på modeller för upphandling där civilsamhällets organisationer deltar i högre utsträckning.

Kommentar från Scouterna

Scouterna anser att det är viktigt att separera ideell verksamhet och näringsverksamhet på ett tydligt sätt. Scouterna avstår aktivt från att ge sig in i offentliga upphandlingar och ser därmed inga akuta förändringsbehov inom detta område.

Kapitel 7 Förslag om administrativt stöd

Kapitel 7.6.2 Inte något samlat administrativt stöd

Utredningen har övervägt önskemål om samlat administrativt stöd, exempelvis hos en särskild myndighet eller ett center. Utredningen har inte lagt något förslag då det är många aktörer som ger stöd och information, det skulle bli dyrt att skapa, underhålla och utveckla ett sådant centralt stöd.

Kommentar från Scouterna

Scouterna delar bedömningen. Det skulle vara omöjligt att få till en centralisering avseende administrativt stöd till civilsamhället.

Kapitel 7.6.3 Översyn av befintlig information

Utredningen gör bedömningen att information och stöd, både på nationell, regional och lokal nivå skall vara enkel att finna och lätt att känna igen sig i.

Förslaget från utredningen är att ge Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) i uppdrag att inom ramen för MUCFs myndighetsnätverk (tillsammans med deltagande myndigheter) utveckla och samordna den information som statliga myndigheter erbjuder på sina webbplatser. Samt att relevanta statliga myndigheter får i uppdrag att tydliggöra och anpassa sin information och stöd för att möta civilsamhällets behov.

Kommentar från Scouterna

Scouterna delar bedömningen om att information och stöd till civilsamhället, både på nationell, regional och lokal nivå skall vara enkel att finna och lätt att känna igen sig i samt att det skall möta civilsamhällets behov. Dessutom bör MUCF möjliggöra kompetens- och informations spridning till övriga myndigheter rörande civilsamhället och dess behov.

Kapitel 7.6.4 Webberad guide med utgångspunkt i avgörande skeden

Utredningen gör bedömningen att det administrativa stödet bör inriktas på information och stöd som civilsamhällets organisationer behöver i olika skeden när en organisation vill utveckla själva organisationen eller inriktningen på den egna verksamheten.

Förslaget från utredningen är att ge MUCF i uppdrag att, tillsammans med företrädare för myndigheter, Sveriges Kommuner och Landsting och civilsamhället, ta fram en webberad guide av typen ”vanliga frågor” med utgångspunkt i avgörande skeden. Guiden ska också ge information om olika finansieringsformer, däribland EU-fonder.

Enligt utredningen bör webbguidens frågor och svar också innehålla en kortare generell Basinformation (som gärna kan inkludera hänvisning för vidare information (länkning)), finansieringsformer, arbetsgivarfrågor, upphandling och upplysningar om att kommunen är en organisation som ofta också kan erbjuda stöd.

Kommentar från Scouterna

Förslaget att se över befintlig information och stöd till civilsamhället samt förslaget om en ”webberad guide med utgångspunkt i avgörande skeden” finner Scouterna som tveksamt. Vår bedömning är att detta förslag inte leder till ett ökat och lättare föreningsliv. Det behövs helt andra faktorer, t.ex. de tidigare förslagen i utredningen. Vår bedömning är att detta förslag endast kommer bli en kostnad för MUCF men inte leda till konkreta förbättringar. Scouterna stöder inte detta förslag.

Kapitel 8 Förslagens kostnader och konsekvenser

Kapitlet behandlar kostnader och konsekvenser av utredningens förslag. Utredningen har arbetat med kostnads- och konsekvensanalysen parallellt med arbetet med förslagen och redovisar i detta kapitel en sammanfattning. Ett av förslagen som utredningen lämnar är att konsekvensanalyser för civilsamhället, av förslag, skall göras. Det är därför föredömligt att utredningen i ett separat kapitel gör en konsekvensanalys av utredningens egna förslag för det civila samhället och dess organisationer.

Kapitel 8.1.1 Förslag att stärka civilsamhället som röstbärare och opinionsbildare, kapitel 4.1.4 Att företräda en grupp – civilsamhället som röstbärare och opinionsbildare Översyn av befintlig information

Utredningen belyser civilsamhällets olika roller i demokratin, t.ex. som självständig röstbärare, opinionsbildare och demokratiskola. Utredningen redogör också för olika formella och informella sätt för civilsamhället att vara röstbärare och opinionsbildare, t.ex. genom deltagande i kommittéväsendet och remissförfarandet, samt genom opinionsbildning och lobbying. Utredningen bedömer att det offentliga Sverige, på såväl statlig som regional och lokal nivå, aktivt bör fortsätta värna civilsamhällets självständighet i dess röstbärarroll. Myndigheter tar fram beslut och regelverk som kan påverka det civila samhället på olika sätt. Utredningen vill understryka vikten av myndigheters kontakt och samråd med civilsamhället. Utredningens bedömning är att det offentliga Sverige, på såväl statlig som regional och lokal nivå, aktivt bör fortsätta värna civilsamhällets självständighet i dess röstbärarroll.

Utredningen föreslår att statliga myndigheter årligen skall rapportera de kontakter och samråd som myndigheten har haft med det civila samhället inom ramen för sitt uppdrag och när så har bedömts relevant. Regeringen ska årligen till riksdagen rapportera de kontakter och samråd som statliga myndigheter och Regeringskansliet har haft med det civila samhället. Utredningen har varit i kontakt med ett antal myndigheter och gör bedömningen att en återrapportering av de kontakter och samråd som myndigheter haft kan rymmas inom myndigheternas befintliga anslag.

Kommentar från Scouterna

Scouterna stödjer detta förslag. Det är viktigt att statsmakterna och myndigheter etc. ser t.ex. Scouterna och våra medlemsorganisationer som viktiga intressenter i samhällsutvecklingen och de bör därför på ett rimligt sätt återrapportera kontakterna och samråden och vad det lett till. Dock ser vi att detta behöver skötas på ett effektivt sätt så att den administrativa bördan minimeras.

Kapitel 8.1.2 Förslag om uppdrag till MUCF, kapitel 4.2.1 Kunskapsbrist hos det offentliga

Utredningen gör bedömningen att det finns en brist och variation i offentliga aktörers (statliga myndigheter, kommuner och landsting) kunskap om och förståelse för civilsamhället.

Utredningen föreslår därför att MUCF får i uppdrag att arbeta med kompetenshöjande insatser gentemot statliga myndigheter, kommuner och landsting i frågor som rör civilsamhället. Uppdraget ska genomföras i samråd med relevanta aktörer, såsom Sveriges Kommuner och Landsting, högskolesektorn och civilsamhällets organisationer. Uppdraget uppskattas av utredningen kosta 12 miljoner kronor under en treårsperiod.

Kommentar från Scouterna

Scouterna ställer sig tveksam till denna typ av uppdrag. Erfarenheten visar att det oftast är bortkastade pengar att ge myndigheter denna typ av främjandepuppdrag. Scouterna menar att det vore bättre att ge MUCF i uppdrag att ta fram konkreta åtgärder för att öka kunskapen i stat, landsting och kommun. Dessa åtgärder bör åtföljas av att en ansvarig myndighet pekas ut för uppföljning och återkoppling av insatserna.

Kapitel 8.1.3 Förslag om mångfaldsuppdrag till MUCF

Förslaget om ett mångfaldsuppdrag till MUCF består av tre delar. Det första är att utreda vad som hindrar underrepresenterade gruppernas deltagande i det civila samhällets organisationer. Det andra handlar om kunskapsspridning genom konferenser och det tredje handlar om en satsning där civilsamhällets organisationer skulle kunna söka bidrag för interna mångfaldsprojekt. Finansiering föreslås ske genom att utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid, anslag 13:6 tillförs medel från utgiftsområde 13 Jämställdhet och nyanlända invandrares etablering, anslag 2.2.

Kommentar från Svenskt Friluftsliv

Scouterna menar att utredningen och kunskapsspridningen är lovligt och önskvärdt för att lyfta frågorna. Scouterna är också positiva till att civilsamhällets organisationer skall kunna söka projektbidrag under tre år för interna mångfaldsprojekt. Scouterna har på flera sätt redan påbörjat den interna resan för ökad mångfald och inkludering men detta har bekostats av externa parter, t ex PostkodLotteriet. För Scouternas räkning är det tveksamt med ytterligare projektanslag som organisationerna skall kunna söka. Civilsamhällets organisationer bör istället ha en långsiktig och solid finansiering och i denna bör ett krav avseende ständigt pågående mångfaldsarbete ingå. Om regeringen trots allt genomför denna satsning är det viktigt att anslagsförstärkningen till utgiftsområde 13:6 sker så att det inte blir en omdisposition inom anslaget 13:6.

Kapitel 8.1.5 Förslag om ändring i myndighetsförordningen, kapitel 8.1.6 Förslag om rekrytering av myndighetschefer, kapitel 5.1.2 Bristande kunskap om det civila samhället.

En av slutsatserna i utredningen drar är att det behövs mer kunskap hos myndigheter om hur den idéburna sektorns organisationsformer och verksamhetsidéer skiljer sig från marknadens logik samt hur olika regelverk ska appliceras på civilsamhällets organisationer. En orsak till detta är att få statliga myndigheter har ett specifikt uppdrag att samverka med det civila samhällets organisationer. Utredningen föreslår därför att ett tillägg görs i bestämmelsen i myndighetsförordningen om myndigheters skyldighet att samarbeta även med det civila samhällets organisationer när det är relevant för genomförandet av myndighetens uppdrag. Utredningen föreslår också att kunskap om och erfarenhet från det civila samhället kan ingå i den kravprofil som upprättas vid rekrytering av en myndighetschef.

Kommentar från Scouterna

Att ändra myndighetsförordningen som utredningen föreslår, så att statens myndigheter inte bara är skyldiga att samarbeta med andra myndigheter utan även med civilsamhällets organisationer när det är relevant, för att genomföra myndighetens uppdrag, ser Scouterna som positivt.

Scouterna anser att det inte är lämpligt att kräva att myndighetschefer har erfarenhet från det civila samhället, det är däremot önskvärdt och skall ses som en merit om en tillträdande myndighetschef har en sådan erfarenhet. Beroende på vilken myndighet det gäller bör

erfarenheter av arbete i civilsamhället värderas olika. En myndighet som har/ borde ha mycket samarbete med civilsamhället bör ha en chef med större erfarenhet än en myndighet med ingen eller mycket litern kontakt med det civila samhällets organisationer.

Kapitel 8.1.7 Förslag om att kommittéer ska redovisa konsekvensanalyser avseende det civila samhällets organisationer, 8.1.8 Förslaget om att myndigheter ska redovisa konsekvensanalyser avseende det civila samhällets organisationer.

Utredningen föreslår att ett krav införs i kommittéförordningen (1998:1474) på att förslag med betydelse för det civila samhällets organisationer skall konsekvensredovisas i betänkandet. Den beräknade kostnaden för förslaget är marginellt, samtidigt som man kan förvänta sig att konsekvensutredningarna kommer att förbättra förutsättningarna för civilsamhällets organisationer av nya förslag.

Vidare föreslår utredningen att krav införs i förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning som kan påverka organisationer inom det civila samhället.

Kommentarer från Scouterna

Införandet av dessa krav skulle betyda mycket för det civila samhället då detta förhoppningsvis säkerställer att begränsningar och försämringar som kan uppkomma av regeländringar behövs i konsekvensutredningarna. Detta sker inte idag och Scouterna vill å det starkaste rekommendera att dessa två förslag genomförs.

Kapitel 8.1.9 Förslag om översyn av kriterierna för stöd ur Allmänna arvsfonden, kapitel 5.1.4 Svårigheter att finansiera verksamhet.

Många organisationer inom den ideella sektorn har en ansträngd ekonomi. I tillägg upplever många organisationer en ökad administrativ börda och menar att kraven på framför allt bidragsansökningar och redovisningar har ökat. Utredningen föreslår därför att Tillväxtverket får i uppdrag att i sin årliga uppföljning av vissa myndigheters förenklingsarbete också, i relevanta fall, efterfråga åtgärder avsedda att förenkla för civilsamhällets organisationer. Utredningen föreslår också en översyn av kriterierna för stöd ur Allmänna arvsfonden i syfte att möjliggöra långsiktigt stöd.

Kommentar från Scouterna

Idag krävs att projekt som beviljas medel ut Allmänna arvsfonden måste vara nyskapande. Detta är i och för sig positivt att man vill uppmuntra till nyskapande, men samtidigt uppstår problem när projekten tar slut och fortsatt finansiering saknas. Det vore därför en fördel om man såg över Arvsfondsdelegationens uppdrag och eventuellt ändrade kriterierna för beviljande av projekt, så att dessa kan bli mer långvariga och utåhålliga. Detta skulle troligen ge större effekter för samhället.

Ett annat, allvarigare bekymmer med medel från Allmänna Arvsfonden är att de sedan ett par år tillbaka har principer som kraftigt begränsar de overhead-kostnader som godkänns i projektansökningarna. För en organisation som Scouterna betyder det att kostnadstäckningen för lokaler, IT-verktyg, kompetensutveckling, ekonomi- och lönesystem, arbetsledning mm kräver att organisationen gör en substantiell egeninsats om åtminstone 15%. Detta är mycket olyckligt och kan leda till att stora organisationer avstår bidrag från Allmänna Arvsfonden i framtiden. (Givetvis ska alla overhead-kostnader hållas så låga som möjligt och Scouternas kostnader har utvärderats i Ekonomistyrningsverkets modell och funnits mycket "konkurrenskraftiga" och låga.)

Scouterna instämmer i utredningens konstaterande att de administrativa kraven ökar för organisationerna vilket leder till ökat behov av, och kostnader för, anställd personal, professionell revision m.m. Även om civilsamhällets organisationer kan bygga mycket av verksamheten på ideellt arbete behövs ekonomiskt stöd för att upprätthålla en professionell och effektiv administration, men också för utveckling av nya idéer och projekt. Trots att statens stöd till t ex friluftorganisationerna har ökat på senare tid är det mycket blygsamt i förhållande till andra jämförbara delar av civilsamhället (t.ex. idrotten). För att fortsatt utveckla den positiva kraft som det organiserade civilsamhället utgör behövs ett ökat statsbidrag. Scouterna stödjer således förslaget till översyn av kriterierna för Allmänna Arvsfonden så att den bättre kan komma civilsamhället till del.

Kapitel 8.1.11 Förslag om exempelsamling, kapitel 5.2.2 Konsumenträtten och förhållandet mellan medlem och förening.

Utredningen föreslår att Konsumentverket får i uppdrag att avseende ideella föreningars verksamhet utarbeta en exempelsamling över vad som är, respektive inte är, näringsverksamhet enligt konsumentlagstiftningen. Arbetet ska bedrivas i samverkan med civilsamhällets organisationer i syfte att utforma exempelsamlingen utifrån de behov av tydliggöranden som organisationerna ser.

Kommentar från Scouterna

Scouterna

Förslaget att låta Konsumentverket i samverkan med civilsamhällets organisationer ta fram en exempelsamling över vad som är, respektive inte är, näringsverksamhet i konsumenträttslig mening anser Scouterna inte bör genomföras. Genom att acceptera att det finns ett köp-sälj-förhållande mellan medlemmar och organisationer försvagas de ideella organisationernas särart. Det kan inte vara rimligt att tala om näringsverksamhet i konsumenträttsligt avseende. Genom att acceptera detta förhållande inom konsumentlagstiftningen öppnas det upp för att likställa ideella organisationer med näringsverksamhet inom många områden. Scouterna motsätter sig verkligen detta förslag.

Kapitel 8.1.12 Förslag om vägledning av kommunerna, kapitel 5.2.3 Civilsamhällets serveringsverksamheter.

Utredningen föreslår att Livsmedelsverket får i uppdrag att ge vägledning till kommunerna avseende bedömningen av vilka verksamheter inom det civila samhället som utgör livsmedelsföretag och ge tydlig information om detta till civilsamhällets organisationer.

Kommentar från Scouterna

Många scoutkårar erbjuder försäljning av enklare förtäring i samband med utflykter och arrangemang. Scouterna menar, i likhet med utredningen, att försäljning av livsmedel är en traditionell intäktskälla av stor vikt för många föreningar, och det är angeläget att den möjligheten finns kvar. Därför är det angeläget att svenska myndigheter arbetar för att EU-lagstiftningen, avseende livsmedelsföretag, inte får oönskade konsekvenser för de ideella organisationer som endast bedriver sporadiska och enklare försäljning av livsmedel. Scouterna stödjer också utredningens förslag om att Livsmedelsverket ska ge kommunerna bättre vägledning i frågan.

För Scouterna,

Katarina Hedberg
Generalsekreterare